

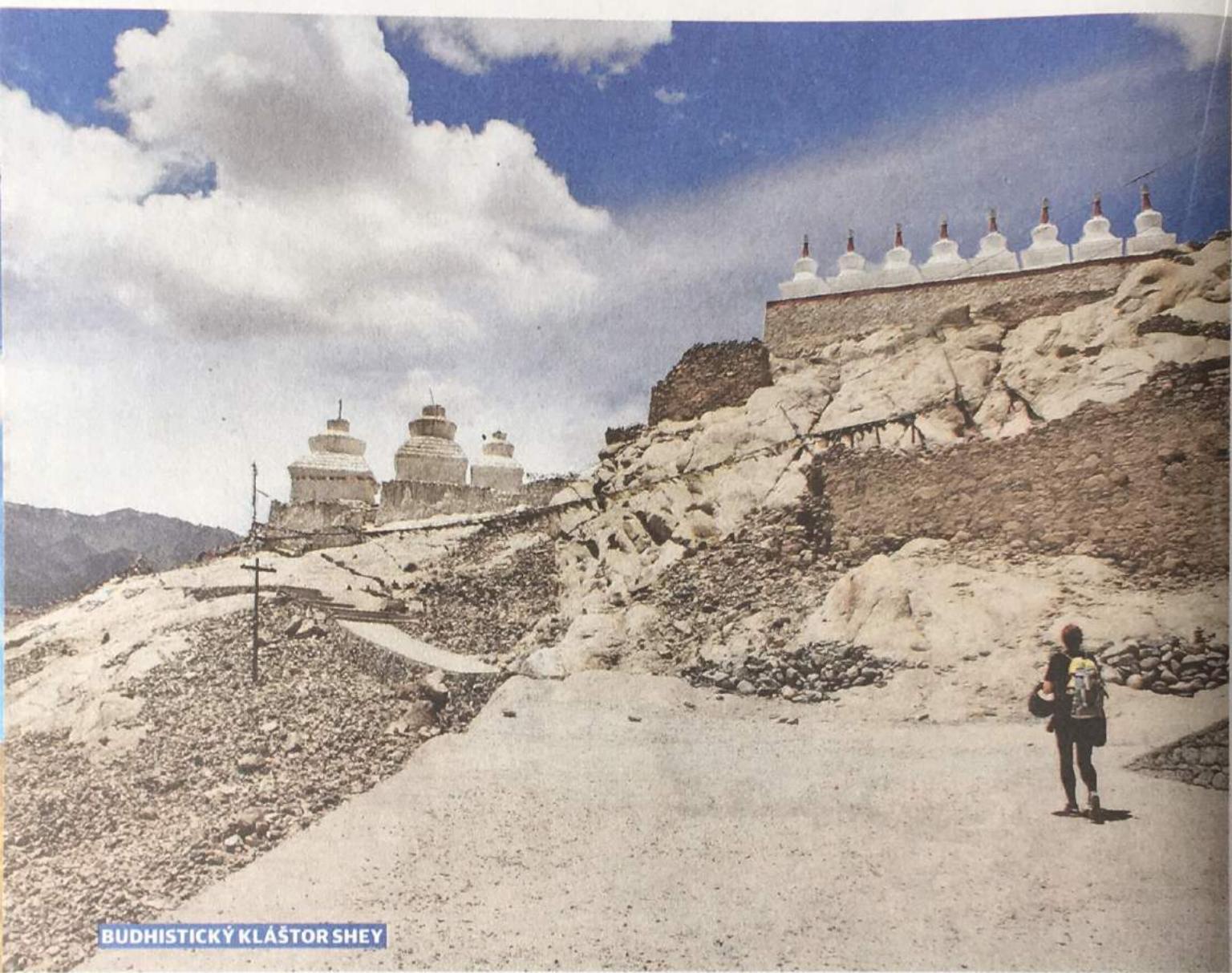

HORAMI

INDIE

Stojím dva kroky od dverí nášho ubytovania v hostiteľskej rodine a nemôžem sa pohnúť. Na chvíľu chytám signál, a tak rýchlo píšem domov, že sme v poriadku. Okolo prechádzajú dve staré ženy oblečené do tradičných šiat oblasti Ladak. Usmejú sa a skontrolujú záhradu.

TEXT A FOTO - KATARÍNA GECOVÁ

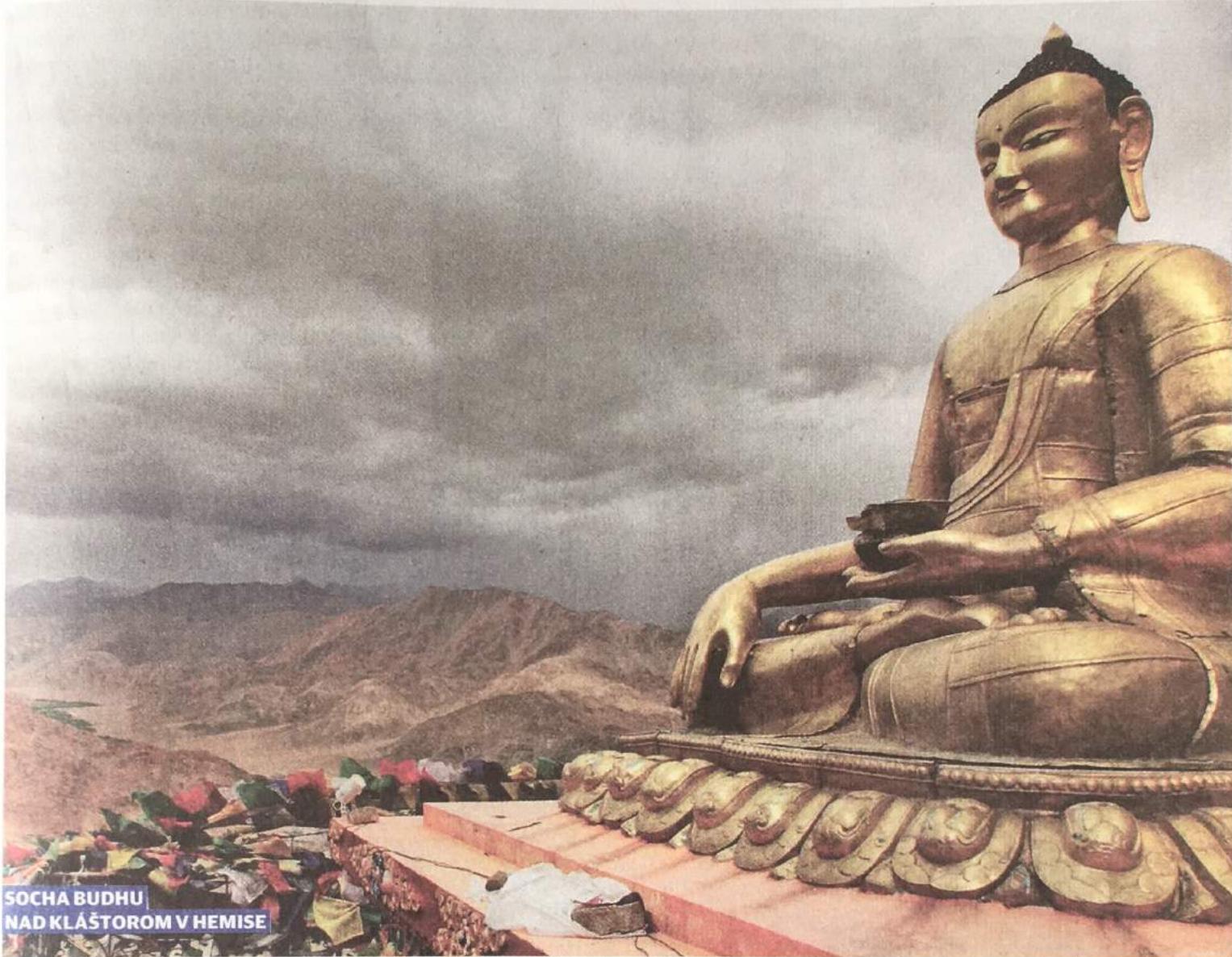
BUDHISTICKÝ KLÁŠTOR SHEY

kusne zasadnený šalát, cibuľu a pažítku ženy poriadne zalejú a svoje poličko so záujmom skontrolujú. Len pred pár hodinami sme prileteli do Lehu, hlavného mesta Ladaku v indickom štáte Džammú a Kašmír. Sme nadšení.

Máme za sebou fascinujúci let z Naí Dillí do Lehu, ponad himálajské štíty, také vysoké, že sme sa ich lietadlom takmer dotýkali. Pilot je jednoznačný hrdina dňa. Pridávam sa k cestujúcim, ktorí sa po dramatickom, ale šťastnom pristátí fotografiujú s posádkou. Letisko v Lehu je asi najsympatickejšie a najmenšie, aké sme kedy videli. Kedže hlavné mesto niekdajšieho kráľovstva Ladak leží vo výške takmer 3 500 metrov nad morom, každého návštěvníka na letisku informujú o nutnosti aklimatizácie. Oznám o tom, že nasledujúce dva dni nemáme robiť nič iné len relaxovať, beží dookola a letáky o výškovej chorobe máme v rukách, ani nevieme ako.

Prvý raz počujeme aj čarowné slovo „džulé“, ktoré nás v Ladaku sprevádza na každom kroku. Znamená ahoj, dobrý deň, ďakujem aj dovidenia. Oblasť sa turistom otvára len na pár mesiacov v roku. Od októbra do mája je Ladak viac-menej izolovaný. Obyvatelia, väčšinou budhisti, majú krásne črtu tváre a stále sa usmievajú. Od prvej chvíle mám rada týchto prívetivých ľudí.

STANY Z PADÁKOV. Počas aklimatizácie spoznávame okolie. Na požičanej motorke navštívime nádherne situované budhistické kláštry Shey, Hemis a Mathoo. Fotogenickú kombináciu modrej oblohy, zasnežených Himalájí a farebných trepotajúcich sa budhistických vlajok vidíme, kamkoľvek sa pozrieme. Po pár dňoch vyrážame na túru, ktorá je súčasťou oblúbenej turistickej trasy Markha. Turistické značky tu nemajú, chodník je však viditeľný. Ladak je veľmi suchý, hory sú skôr kame-

SOCHA BUDHU
NAD KLAŠTOROM V HEMISE

nisté. Väčšinu turistov sprevádza horský vodca. My sme používali GPS, a hoci sme pákrát zablúdili, vždy sme sa našli a do ceľa dňa dorazili skôr, ako sme odhadovali. Počas túry sme mali šťastie aj na dva tea tenty, stany z použitých padákov, ktorými v minulosti vojakom v odľahlých oblastiach Ladaku zhadzovali jedlo. V tea tentoch teraz predávajú jednoduché občerstvenie a niekedy aj krásne plstené hračky, bájne snežné leopardy.

OBKLOPENÍ DRSNOU PRÍRODOU. Počas túry sme bývali u miestnych obyvateľov. Prvú noc v Yurutse, čo síce znie ako názov dediny, išlo však o jedinú budovu, ktorá pripomína bývalý budhistický kláštor. Na noc prišlo osem ľudí, medzi nimi aj Nastasia, Belgičanka so slovenskými koreňmi. Spali sme v malickej miestnosti na zemi. Výhľad z okna však prekonal všetky očakávania. V obklopení drsnou

prírodou nás nerušil žiadny signál, neboľa tu elektrina ani voda, iba prameň sto metrov od domu, ku ktorému sa prichádzalo popri ustajnených jakoch.

HLAVNÉ MESTO NIEKDAJŠIEHO KRÁĽOVSTVA LADAK LEŽÍ VYSOKO, KAŽDÉHO NÁVŠTEVNÍKA INFORMUJÚ O NUTNOSTI AKLIMATIZÁCIE

Ráno sme sa všetci stretli o šiestej pri raňajkách. Mierne popŕchalo. Čakal nás dlhý deň s náročným vysokohorským prechodom. Pripravení sme boli na všetko. Fúkal, pršalo a snežilo však čoraz silnejšie. Čím viac sme stúpalí k obávanému najvyššiemu bodu Pass Ganda La vo výške takmer 5 000 metrov nad morom, tým ľahšie sa nám dýchal. Počas túry sme videli obrovské svište, zvláštne vtáky, ktoré nevedeli lietať, »

sivé zajace a divé kozy. Oblaky postupne odkryli nedaleké vysoké štítiny, spoza ktorých sa vynárali ďalšie ešte vyššie, pokryté snehom.

Rodina, ktorá nás ubytovala vo svojom dome ďalšiu noc, už mala elektrinu pár hodín denne a dokonca používala satelitný telefón. Na večeru nám pripravili tibetskú zeleninovú polievku nazývanú thukpa. Jedlo naservírovali, sadli si oproti a pozerali, ako nám chuti. V tú noc v Skiu sa mi konečne podarilo zaspať. Až v štvrtú noc v Ladaku! Napriek aklimatizácii som bojovala s výškovou chorobou. Hlava ma bez prestávky bolela dni aj noci, nemohla som poriadne jesť ani spať. Počas noci v Yurutse mi srdce bilo tak, že som sa na ten buchot strhávala z plytkého driemania. Uľavilo sa mi až v Skiu, bolo to ako znovuzrodenie!

BOLI SME OBKLOPENÍ DRSNOU PRÍRODOU, NERUŠIL NÁS ŽIADEN SIGNÁL, NEBOLA TU ELEKTRINA ANI VODA

NEBEZPEČNÁ CESTA. Po nádhernom čase v Ladaku sa presúvame trochu nižšie, do hôr indického štátu Himáčalpradéš. Traša Leh – Manali patrí medzi najnebezpečnejšie na svete. Prekonanie vzdialenosťí necelých päťsto kilometrov má trvať neuvieriteľných 19 hodín. Ako to už v Indii býva, cestujúcich, ktorým predali lístok, je viac ako miest. Pán so šťastnou mestenkom číslo 13 v 12-miestnom autobuse tak skončí pri vodičovi. Cesta je čistý masaker. Úzka, kamenistá s výmolmi, prúdmi vody valiacimi sa zo štítov do doliny. Prechádzame serpentínami v gigantických výškach. Na niektorých miestach je sneh vyfrézovaný až po strechu autobusu. Zvodidlá neexistujú. Cestujúcich, ktorým bolo nevoľno, rozsadili k okienkom. Je svetlá noc, zdá sa, že sme tak vysoko ako vrcholky naokolo. Opatrne prechádzame nekonečné serpentíny, hlboké jamy nás vyhadzujú zo sedadiel. Pán vedľa si o strop autobusu rozobil čelo. Prechádzame prvým kritickým miestom, horským priechodom vo výške 5 400 metrov nad morom. Šofér je maximálne sústredený, je noc, ale všetci sme v strehu, indická hudba hrá naplno. Poholie pasažierov musí ísť bokom, jediné dôležité je túto cestu prežiť. V autobuse je veľká zima. Nejaký motorest?

ZASTÁVKA V NOCI. V tejto časti cesty v útrobách himalájskych hôr nie sú žiadne stavby. Postavili tu len stany, kde občas zastavíme, aby v kožušinách zabalený policajt spísal pri svetle petrolejky do hrubej knihy údaje o zahraničných pasažieroch. Nezabudnuteľnou bola zastávka v strede noci, keď sa občerstvovali šoféri. Zastavili sme pri veľkom sivom stane, predrali sa kusmi látky, ktoré ho chránili pred snehom a vetrom, a ocitli sme sa v sne. Okamžite nás omámili vône korenín, buchot kovových nádob a mňaskanie asi desiatich chlapov, sediacich v polkruhu okolo staršej ženy. Kmitala pri hrncoch tak, že sme ju v nemom úžase nestíhali sledo-

vať. Popri vařkaní, dochucovaní a miešaní úžasne voňajúcich jedál chodila okolo mužov a priamo z hrncov im naberala do kovových tanierov. V dekách zabalení chlapí, vodiči kamiónov s dlhou bradou a v turbanoch, si tam v prítmí bez slova, ale s veľkou chuťou pochutnávali na neskorej večeri uprostred himalájskych hôr.

FOTOGRAFIE SO STROMAMI. Príchod do Manali bol čarowný. Sneh na okolitých štítoch, kvety na zelených lúkach v doline, poletujúce motýle. Domáci indickí turisti smerujú do novej časti mesta. Prichádzajú väčšinou z Dillí. Manali je pre nich oázou pokoja, čerstvého vzduchu a ozajstnej »

OBYVATELIA, VÄČŠINOU BUDHISTI, MAJÚ KRÁSNE ČRTY TVÁRE A STÁLE SA USMIEVAJÚ

prírody. Často sme ich videli, ako sa fotografujú so stromami. Stará časť mesta, nazývaná Old Manali, leží na kopci zhruba dva kilometre od autobusovej stanice a práve sem mieria zahraniční cestovatelia. Stretli sme tu zblúdených hľadačov zmyslu života, milovníkov prírody a mnohých Izraelčanov.

Hoci je Old Manali turistické miesto, atmosféra je príjemná. Ubytovali sme sa v hostinci, v ktorom, keď sa Tomáš išiel ráno poslažovať na čosi v izbe, sa majiteľ rovno opýtal, či nechce hašiš. Okrem toho, že Manali je v zime top indické lyžiarske stredisko, aj v lete má niekoľko miest hodných návštevy. Napríklad hinduistický chrám alebo chrám zasvätený bohovi Manu, ktorému Indovia pripisujú tvorenie ľudského pokolenia. Ten prvý je blízko, a tak sa stal hlavnou turistickou atrakciou pre Indov. Strmá cesta s lavičkami je plná odpadkov. Aj to je India. Bolo tiež zaujímavé sledovať atrakcie určené pre domáčich turistov – zaklínacov hadov či fotenie sa s bielym zajacom. Keď sme sa jeden večer vybrali nad mesto k chrámu Manu, ruch zrazu utíhol. Stretli sme tu ženy v tradičnom oblečení, obchádzali nás kravy, z dvorov typických drevených domov na nás zvedavo pozerali

miestne deti. A vôkol nás, kamoko dovidelo, rástla košatá marihuana.

KÚPELE AKO BALZAM. Skvelým miestom na poldňový výlet z Manali je návšteva horúcich prameňov a vodopádu v dedine Vashist. Vodopád bol nádherný, no úplným balzamom na telo i dušu boli posvätné kúpele miestneho hinduistického chrámu. Muži a ženy sa kúpali oddelené. Do kamenného bazénika neustále pritekala horúca 60-stupňová liečivá voda, ktorou si Indky dôkladne umývali, ba až drhli telo. Po kúpeli sme sa cítili ako znovuzrodení. Manali často prirovnávajú k indickému štátu Goa. Síce sú to geograficky celkom odlišné miesta, spája ich podobná atmosféra. Stretli sme tu viacerých Indov i Nepálčanov, ktorí v lete pracujú v Manali a na zimu sa presúvajú k plážam v štáte Goa. Hoci sme zrazu pocítili túžbu ponoriť sa do morských vĺn, z Manali sme pokračovali zase do hôr. Čakala nás výnimočná podhorská dedina Tosh a sídlo dalajlámu Dharamsala. India je dokonale rôznorodá. Prekvapuje nie každý deň, ale každú sekundu a pôsobí na všetky zmysly. Na záver nášho pobytu sme sa už aj tešili domov. Na čistotu, fungujúcu dopravu, dobrú kávu.

CF

